

RAQAMLI GRAFIK DASTURLAR (PHOTOSHOP, ILLUSTRATOR, CORELDRAW VA BOSHQALAR) YORDAMIDA ESTETIK TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI

Boltaboyev Azizbek Xasanboy o'g'li

Namangan davlat pedagogika instituti o'qituvchisi Phd.

E-mail: azizbekboltaboyev1994@gmail.com Tel- 943082603

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli grafik dasturlar yordamida estetik tafakkurni rivojlantirish metodikasining nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Zamonaviy ta'lim jarayonida Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, CorelDRAW kabi grafik dasturlardan foydalanish orqali o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini, estetik didini va vizual tasavvurini shakllantirish masalalari tahlil qilingan. Shuningdek, maqolada grafik dasturlar asosida o'qitishning bosqichlari, metodik yondashuvlari va interfaol usullar bilan uyg'unligi ko'rsatib berilgan. O'quvchilarning mustaqil ijodiy faoliyatini tashkil etish, loyiha asosida ishlash hamda milliy san'at elementlarini raqamli muhitda qo'llash orqali estetik tafakkurni rivojlantirish yo'llari asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli grafik texnologiyalar ta'lim samaradorligini oshirish bilan birga, o'quvchilarning estetik va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi.

Kalit so'zlar: estetik tafakkur, raqamli grafika, grafik dasturlar, Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, CorelDRAW, dizayn, vizual tafakkur, ijodiy faoliyat, pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, loyiha asosidagi ta'lim, kompozitsiya, rang uyg'unligi, milliy naqshlar, kompetensiya

Kirish. Zamonaviy axborotlashgan jamiyat sharoitida ta'lim tizimiga qo'yilayotgan talablar tubdan o'zgarib bormoqda. Bugungi kunda o'quvchilarni faqat nazariy bilimlar bilan cheklab qo'yish yetarli emas, balki ularning ijodiy fikrlash qobiliyatini, estetik didini va amaliy ko'nikmalarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, estetik tafakkurni shakllantirish va rivojlantirish jarayoni ta'limning muhim tarkibiy qismi sifatida qaralmoqda. Estetik tafakkur insonning go'zallikni idrok etish, baholash va yaratish qobiliyati bo'lib, u shaxsning umumiy madaniy darajasini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Shu nuqtai nazardan qaraganda, raqamli grafik dasturlar yordamida estetik tafakkurni rivojlantirish metodikasini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish dolzarb pedagogik vazifalardan biri hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar rivojlanishi bilan bir qatorda grafik dizayn sohasi ham jadal sur'atlar bilan taraqqiy etmoqda. Bugungi kunda Adobe Photoshop, Adobe Illustrator, CorelDRAW kabi dasturlar nafaqat professional dizaynerlar, balki o'quvchilar va talabalar uchun ham keng

imkoniyatlar yaratmoqda. Ushbu dasturlar yordamida turli grafik tasvirlar, kompozitsiyalar, reklama materiallari, logotiplar va boshqa vizual mahsulotlarni yaratish mumkin. Bu esa o‘quvchilarning estetik tafakkurini rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlarni ochib beradi.

Raqamli grafik dasturlar yordamida o‘qitish jarayoni o‘quvchilarning ijodiy faoliyatini faollashtirishga xizmat qiladi. Chunki bu dasturlar orqali o‘quvchilar o‘z tasavvurlarini vizual shaklda ifoda etish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Masalan, Photoshop dasturida ishlash jarayonida o‘quvchilar ranglar bilan ishlash, tasvirlarni tahrirlash, kompozitsiya yaratish kabi ko‘nikmalarni egallaydi. Bu jarayonda ular rang uyg‘unligi, kontrast, muvozanat kabi estetik tushunchalarni amaliy ravishda o‘zlashtiradi. Illustrator dasturida esa vektor grafikasi bilan ishlash orqali o‘quvchilar shakllar va chiziqlar asosida mukammal kompozitsiyalar yaratishni o‘rganadi. CorelDRAW dasturi esa grafik dizaynning turli yo‘nalishlarini o‘z ichiga olgan bo‘lib, unda ishlash o‘quvchilarning ijodiy imkoniyatlarini yanada kengaytiradi. Estetik tafakkurni rivojlantirish metodikasida o‘qitishning bosqichma-bosqich tashkil etilishi muhim ahamiyatga ega. Dastlabki bosqichda o‘quvchilarga grafik dasturlar bilan ishlashning asosiy qoidalari o‘rgatiladi. Bu bosqichda ular dastur interfeysi, asboblari paneli, ranglar palitrasi va boshqa elementlar bilan tanishadi. Keyingi bosqichda esa o‘quvchilar oddiy grafik elementlarni yaratish, ularni tahrirlash va kompozitsiya tuzishni o‘rganadi. Ushbu jarayonda o‘qituvchi o‘quvchilarga estetik mezonlar asosida ishlashni o‘rgatishi zarur. Masalan, kompozitsiya tuzishda muvozanat, simmetriya, ritm va proporsiya kabi tushunchalarga alohida e‘tibor qaratiladi.

Metodikaning muhim jihatlaridan biri – o‘quvchilarning mustaqil ijodiy faoliyatini tashkil etishdir. Raqamli grafik dasturlar yordamida o‘quvchilarga turli ijodiy topshiriqlar berish mumkin. Masalan, “Mening orzudagi shahrim”, “Tabiat va inson uyg‘unligi”, “Milliy naqshlar asosida dizayn yaratish” kabi mavzularda loyihalar ishlab chiqish o‘quvchilarning estetik tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu topshiriqlar orqali o‘quvchilar o‘z g‘oyalarini mustaqil ravishda ishlab chiqadi va ularni vizual shaklda ifoda etadi. Shuningdek, raqamli grafik dasturlar yordamida ishlash jarayonida interfaol metodlardan foydalanish ham katta samara beradi. Masalan, guruhli ishlar, muhokama, taqdimot va baholash jarayonlari o‘quvchilarning faol ishtirokini ta‘minlaydi. O‘quvchilar o‘z ishlarini taqdim etish jarayonida o‘z fikrlarini asoslab berish, boshqalarning fikrini tinglash va baholash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Bu esa ularning estetik tafakkuri bilan bir qatorda kommunikativ kompetensiyalarini ham rivojlantiradi.

Raqamli grafik dasturlar yordamida estetik tafakkurni rivojlantirishda o‘qituvchining roli alohida ahamiyatga ega. O‘qituvchi o‘quvchilarga nafaqat texnik bilimlarni, balki estetik qadriyatlarni ham singdirishi kerak. U o‘quvchilarga

ilhom beruvchi muhit yaratishi, ularning ijodiy g‘oyalarini qo‘llab-quvvatlashi zarur. Shu bilan birga, o‘qituvchi zamonaviy texnologiyalarni yaxshi bilishi va ularni ta’lim jarayonida samarali qo‘llay olishi kerak. Bugungi kunda raqamli ta’lim muhitining rivojlanishi o‘quvchilarning estetik tafakkurini rivojlantirish uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda. Internet orqali turli grafik resurslar, dizayn namunalarini ko‘rish, onlayn kurslarda qatnashish o‘quvchilarning bilim doirasini kengaytiradi. Bu esa ularning ijodiy fikrlashiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Bundan tashqari, milliy san’at elementlarini raqamli grafik dasturlar orqali o‘rganish ham estetik tafakkurni rivojlantirishda muhim o‘rin tutadi. O‘zbek milliy naqshlari, ornamentlari, ranglar uyg‘unligi o‘quvchilar uchun boy estetik manba hisoblanadi. Ushbu elementlarni raqamli formatda qayta ishlash o‘quvchilarning milliy madaniyatga bo‘lgan qiziqishini oshiradi va ularning estetik didini rivojlantiradi.

Xulosa qilib aytganda, raqamli grafik dasturlar yordamida estetik tafakkurni rivojlantirish zamonaviy ta’limning muhim yo‘nalishlaridan biridir. Bu jarayon o‘quvchilarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish, estetik didini shakllantirish va ularni zamonaviy kasblarga tayyorlashda muhim ahamiyatga ega. To‘g‘ri tashkil etilgan metodika orqali o‘quvchilar nafaqat grafik dasturlar bilan ishlashni o‘rganadi, balki estetik jihatdan yetuk shaxs sifatida shakllanadi. Bu esa jamiyatning madaniy va intellektual rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ganiev, A., Ahmedov, D. S. U., Boltaboyev, A. K. U., & Turamov, M. R. U. (2026, February). Cognitive load theory and AI integration: Optimizing educational technology for enhanced learning outcomes. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 3393, No. 1, p. 060053). AIP Publishing LLC.
2. Inamova, Zarnigor Zafar-qizi, and Shirinoy Tursunali-qizi Ismatullayeva. "DEVELOPING ENGINEERING DESIGN SKILLS IN STUDENTS." *Altum International Conference Platform*. No. 1. 2026.
3. Hasanboy o‘g‘li, B. A. Methods Of Using Modern Technologies Of Teaching In Primary Schools. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 9(12), 960-963.
4. Boltaboyev, A. X. (2025). Umumta’lim maktablarining boshlang‘ich sinf o‘quvchilarini tasviriy san’atga o‘rgatishning maqsadi va mazmuni. *Namangan Davlat Pedagogika Instituti: Ta’lim va Taraqqiyot ilmiy-uslubiy jurnali*, 6, 50-55.
5. Boltaboyev, A. X., & Xaydarova, M. K. (2026). Kompyuter dizayn orqali maktab o‘quvchilarining estetik tafakkurini rivojlantirish. *Zamonaviy san’at va gumanitar fanlar bo‘yicha Yevropa sharhi*, 2(1), 42-44.
6. Boltaboyev, A. X. (2026). *Academic Research in Modern Science. International Scientific-Online Conference*, 3 (8), 140–146.
7. Boltaboev, A. K., & Abdirasilov, S. F. (2023). METHODOLOGICAL BASIS OF DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL-PEDAGOGICAL COMPETENCE IN

- STUDENTS BY MAKING PENCIL DRAWINGS AND DRAFTS. *Экономика и социум*, (3-2 (106)), 57-60.
8. Boltaboyev, A. (2023, December). BO ‘LAJAK O ‘QITUVCHINING KASBIY-PEDAGOGIK IJODKORLIGINI RIVOJLANTIRISH SHART-SHAROITLARI. In *INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE on the topic: “Priority areas for ensuring the continuity of fine art education: problems and solutions”* (Vol. 1, No. 01).
 9. Babur, N., Muazzam, N., & Shahrizoda, A. (2024). THE UNIQUENESS OF WORKING WITH GEOMETRIC OBJECTS IN PENCIL DRAWING CLASSES. *Western European Journal of Linguistics and Education*, 2(2), 62-66.
 10. Бобур, А. Ў. Н. (2022). Тасвирий санъат асарларини яратишда композиция қонунларининг илмий асосларидан фойдаланиш. *Science and Education*, 3(2), 1087-1095.
 11. O‘G‘Li, B. A. A. (2024). Talabalarning figurali kompozitsiya ishlashda naturadan qarab ishlashning ahamiyati. *Science and Education*, 5(12), 229-232.
 12. O‘G‘Li, B. A. A., Lutfullayeva, S. N. Q., & Olimjonova, O. J. Q. (2024). Rangtasvirda kompozitsiya ishlashning qonun-qoidalari, uslublarini o ‘rganishning nazariy va amaliy asoslari. *Science and Education*, 5(12), 214-218.
 13. Nabiye, B. (2022). Natyurmort kompozitsiyasini tuzish va tasvirlashda bosqichlar asosida ishlashning ahamiyati. *Academic research in educational sciences*, 3(12), 334-338.
 14. Oktyabrov, M. A. O. G. L., & Abdug‘Ani-O‘G‘Li, B. (2026). Chizmachilik darslarida tutashmalarni formulaviy va vizualmnemonik yondashuv asosida o ‘rgatish metodikasi. *Science and Education*, 7(2), 409-416.
 15. Ro‘zimamatova, S. I. Q. (2026, March). MODERN COMPOSITIONAL AND COLOR SOLUTIONS IN CREATING STILL LIFE COMPOSITIONS IN WATERCOLOR. In *Altum International Conference Platform* (No. 2, pp. 4-9).
 16. Abdug‘Ani-O‘G‘Li, B. (2026). Innovative methods for revealing students’ individual abilities in painting classes. *Science and Education*, 7(3), 349-353.
 17. Komoldinov, S., & Sattarov, F. (2024). Ijodiy asar yaratish bo‘yicha metodik tavsiyalar. *Scientific-theoretical journal of International education research*, 2(1), 42-46.
 18. Sattarov, F. (2024). SCIENTIFIC-THEORETICAL FOUNDATIONS OF LEARNING THE RULES OF COMPOSITION AND DEPICTION IN PAINTING. *Multidisciplinary Journal of Science and Technology*, 4(10), 379-382.
 19. Sattarov, F. I. (2024). Techniques and Methods of Creating Fine Art Works. *American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education*, 2(3), 269-271.
 20. Sattarov, F. I., & Rahimjonova, N. B. Q. (2026, February). THE PROCESS OF WORKING ON COMPOSITION IN PAINTING LESSONS. In *Altum International Conference Platform* (No. 1, pp. 17-20).
 21. Sattarov, F. I., & Usmanova, X. N. Q. (2026). Teaching the subject of composition in specialized art schools. *Science and Education*, 7(2), 386-389.
 22. Sattarov, F. I., & Lutfullayeva, S. N. Q. (2026). The influence of interactive methods on the development of compositional thinking in painting lessons. *Science and Education*, 7(2), 356-360.
 23. Islomovich, S. F. QALAMTASVIR MASHG ‘ULOTLARIDA TALABALARNI KOMPOZISIYA OID BILIM VA MALAKALARINI RIVOJLANTIRISH.

24. Tadjibayev, A. B., & Abdurashidova, U. D. Q. (2026, January). THE PRACTICAL SIGNIFICANCE OF TEACHING TECHNICAL DRAWING AND GEOGRAPHY ON AN INTEGRATIVE BASIS. In *Claritas Conference Platform* (No. 1, pp. 64-68).
25. Tokhtaeva, Z., Salomov, B., Tadjibaev, A., Urinov, S., Chulieva, G., & Tueva, E. (2025, September). Optical systems in UAVs for sustainable development of precision agriculture. In *Optical and Computational Technologies for Measurements and Industrial Applications (OptiComp 2025)* (Vol. 13803, pp. 82-90). SPIE.
26. Tadjibayev, A. (2025). YAGONA GRAFIKAVIY TEXNOLOGIYANI AMALIYOTGA JORIY ETISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI. *Universal xalqaro ilmiy jurnal*, 2(4.3), 291-295.
27. Tadjibaev, A. B. (2014). The role of subject teachers in providing a unified graphics mode. *The Advanced Science. Open access journal.–United State*, (9-2014), 43-45.
28. ugli Dominjonov, K. F. (2026). THE HARMONY OF FOLK APPLIED ART AND CONTEMPORARY ART IN POTTERY WORKS. *European Review of Contemporary Arts and Humanities*, 2(1), 32-35.
29. Faxriddin o‘g‘li, D. K. (2026). O‘ZBEKISTON KULOCHILIGIDA TARIXIY SHAXSLAR TALQININING BADIY TAHLILI. *SHOKH LIBRARY*, 1(1).
30. Dominjonov, K. F. U. (2026, January).
31. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Ulug‘Bek-O‘G‘Li, K. (2026). Kulolchilikda yangi materiallar va texnologiyalarning qo‘llanilishi. *Science and Education*, 7(2), 87-92.
32. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Odilova, M. X. J. Q. (2026). Zamonaviy hayotimizda naqqoshlik milliylik omili. *Science and Education*, 7(2), 350-355.
33. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Axmatjonova, U. L. Q. (2026). An‘anaviy va zamonaviy kulolchilik texnologiyalarining taqqoslanishi va rivojlanish istiqbollari. *Science and Education*, 7(2), 79-86.
34. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Xamidullayeva, K. A. Q. (2026). Integratsion dars modeli samaradorligi: nazariy va empirik tahlil. *Science and Education*, 7(3), 403-407.
35. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Akbarova, M. B. Q. (2026). Kulolchilik asarlarida xalq amaliy san‘ati va zamonaviy san‘at uyg‘unligi. *Science and Education*, 7(3), 430-435.
36. Dominjonov, K. F. O. G. L., & Saydullayeva, D. Q. C. Q. (2026). Kulolchilik buyumlari orqali O‘zbekistonning madaniy merosini ifodalash. *Science and Education*, 7(3), 436-440.
37. O‘G‘Likomoldinov, S. J., & Abdirasilov, S. F. (2023). ON THE INTEGRITY OF ILLUSTRATION IN PAINTING LESSONS AND ITS RELATIONSHIP WITH COMPOSITION ACTIVITY. *Экономика и социум*, (3-2 (106)), 168-171.